

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak: Helyben és postán külvé. Egy évről 10 ft - kr. 1/2, évről 2 ft 50 kr. Fél évről 5 ft - kr. Egy szám 10 ft.

Hirdetési díj: Ötásbó per sorozat 3 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szünet több ízben hirdetés, alkalmanként 10 ft.

A miniszteri felelősség.

Procrustes ágyáról s Herkules eszénjáról meg van írva, hogy azok minden egyénhez, minden körülményhez, minden viszonyhoz alkalmazhatók valának.

Epen így hajlítható, nyújtható a miniszteri felelősség is azok részéről, a kik nem a lelkiismeret, nem a kötelességérzet ösztönétől indítva, kibúvó ajtókat szeretnek keresni azon tereken, melyre őket a viszonyok állították közérdekekből, miszerint az általános jótét előmozdító tartozának lenni.

E műveltek nevezett szavában megértik azt, hogy az erény is csak viszonylagos becsesül birjon, hogy csupán ingatlak körülmények hullámzásától tétessék függővé, — az, ami a lovag-századokban a valódi jellemet alkotta.

A diplomaták, az emberek azon léha tömege, mely jogosítatlannal államférfiúi érdemekkel kérkedik, a politika befolyásától engedni magát ide s tova huzkol, amíg, midőn kötelességeit kellene teljesítenie, midőn hazafiai tetteket kellene gyakorolnia, midőn szabadelvű eljárást kellene tanúsítania, s a törvényt, az államot meg kellene óvnia a fejlettség ellen.

De ne keritsünk neki nagy feneket. A magyar kormányról akarunk szólni.

Legközelebb valánk tanúi, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter oly csalokodásokat használt a képviselőház előtt tett nyilatkozatában, a melyt csak a római angurok vallhattak büszkén magokénak. Kikről tudva van, hogy ártó beszédekkel, midőn együtt voltak, magok is jól kinevezték magokat.

Midőn Ghyzey Kálmán az országos közoktatási alapolnak és alapítványoknak is a költségvetésbe fölvetését kívánja, a mi vallás- és közoktatásügyi miniszterünk képméltán volt elismerni, mikép ő azon alapok kezelését felelős ugyan, de abban a világért belé nem egyezett volna, hogy azon alapok kezelése felett az országgyűlés ítéletet mondhatson.

Hát volt-e valaha erősebb gúny használva egy ország képviselőtestülete ellen, mint a miniszter és nyilatkozatában, a ki elismerte, hogy az országban felelős amaz alapok kezeléséért, de — mintha mondta volna — azt ugyan semmi áron nem engedi, hogy a kezelés titkaiba az ország törvényhozói betekinthessenek?!

Hát volt-e valaha a miniszteri felelőség fogalma oly képtelenségig leszártva, mint akkor, midőn a miniszter kijelentette, hogy ő ugyan felelős az országban, de a vallás- és közoktatási alapok és alapítványok kezelését egyedül csak neki van, és pedig diktatori joga?!

Hát az állam eszméje, az állam tekintélye és hatalma állítottat-e valaha nagyobb pengégre, mint midőn a miniszter mintegy kijelentette, hogy „az állam én vagyok?!”

Pedig bizony nem a katolika vallásról volt ott szó, a hol az ország jogai, ahol a köznevelődés általános érdekei forogtak szűnyegen.

Csak arról volt szó, hogy vajon az állam bir-e államhatalommal; hogy va-

jon a kormány bir-e tekintélyvel; hogy vajon a törvény bir-e jogosultsággal az ultramontan áramlatoknak, s a köznevelődés, az emberi és hazafiai jogok ellenében forrongó összeszküvésnek határt szabni, gátat vetni!...

A magát papi kényuralom karjaiba vetett államhatalom törpessége, szolgaisága soha erősebb színekben, elevenebb alakban nem jelentkezett, mint akkor, midőn a miniszter a felelőséget magára vette nem az állam, hanem egy-egy osztály érdekében diktatva hozott és roszhiszemileg tartartott visszacsökert!...

Fájdalom! ily fogalommal bir a magyar kormány a felelőségről!

Meddig megy még ez így? Azt hisszük, az óra nem sokára ütni fog!

Zárt ülést tartott tegnap délután a képviselőház. Határozatott, hogy a ház magát Gizella főhercegnő esküvőjén 16 tagú küldetés által képviselteti. A pénzügyér meg kért a királyt, engedje meg, hogy az utóbbi sorjából a kincstári munkások árva részese alijavány Gizella nevet viselhesse. A kormányelnök tudta, hogy a delegáció ülése miatt a ház apr. 24—26-ig nem tart érdemleges ülést.

Honatyainkra mostanában sok szűnő várakozik. Ápril végén az első ülészek befejezték, a második megnyitották. Másnap az 1873-ik évi költségvetés, a keddi vasár, a büntető törvénykezési novella, s a határozati déki ügy tárgyalatik. A jövő hó végén a ház elnapolja ülést.

A delegációk holnap tartják első ülésüket Bocsán! a magyar delegációk ma rándultak fel a birodalmi fővárosba. A városi önkormányzatok elcsúsztak. A városi önkormányzatok elcsúsztak. A városi önkormányzatok elcsúsztak.

Zichy gróf keres, ügyér köztudott iratot intézett Komárommegye főispánához gr. Nádasdi Lipóchoz, azon alkalomból, hogy az 40 évi jubileuma megünnepelése céljából a Komárommegye területén eltelepített földművelési vándortanulmánya 20,000 ft alapítványt tett.

A nemzeti színházi enquete vasárnapi gyűlésén a tagok azon óhajnak adtak ki fejezését, hogy a drámaik az operától elválasztása kimondandó.

Horvát testvéreink nehezen tudnak beszerféni valánk. A magyar-horvát alkudoások még most is folytak; már ugyan engednek sejtetni némi eredményt; a pénzügyi dolgokban már egyetért a két bizottság. Tegnap közbe érkekezett iratokat, hol a kiegyezési törvény politikai része volt szűnyegen.

A kath. autonómia ügyében a szabadkúri katolikusok érkekezett iratokat a fővárosban, s elhatározták, hogy további lépéseket a kormányval az ügyben hozni intézett interpellációra adandó választól tisztik függővé.

Hálnak, hálnak, egyre hálnak, barátai a magyarnak! Thierry Amadé Párisban a hó 26-án 75 éves korában meghalt. Nemzetünk iránt mindig kiváló rokonszenvvel tiszteltet. akadémiáknak kültagja volt. Ő írta az „Atilla és mondaköréről” szóló jeles művet, mely Szabó Károly fordításában magyar nyelven is megvan. Béke és békekezes örökjétek sirja fellett!

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MŰVELTSÉG.

Begyay négy kötetben.

Ieta Schwarz Maria Zoofia.

Első rész.

Csend állott be, miattt Eliás nyugalmat igyekezett szerezni, a mi nem oly könnyű azon korban, melyben az érzelmek és vér oly könnyen izgalomba jó.

Mielőtt annyira rendbe szedte volna magát, hogy beszélni tudjon, Jeromos tört meg a csendet:

Igyekszél nyugodtan meghallgatni, — mondá szokatlan gyöngéd hangon — és magad állítandod, hogy Corday Sarolta szögmetése nem lehet őgy ember befolyása által. Csak egy eszköz van, melyben talán van lehetőség, hogy a haláltól megmentessék; de ezen reményre sem lehet építeni.

Van tehát még is egy, — szakította félbe Eliás és Jeromos rohant.

Jegyzd meg, hogy azt mondtam: ta-

Főiskolánk jövője.

A reformok korszakát éljük. Avult intézményeinknek, rosz szokásainknak el kell tűnni a földszínről, hogy bárátkozunk meg azon eszakkéll, melyek a mai korba jobban beillenek.

Örvendés jelszögnek nálunk, hogy a tanügy első sorban van azon tárgyak között, melyek reformra élnek.

Főiskolánk átalakulásának ideje épen az országos köznevelődési rendszéssel esik össze. Erre vár már négy évszázadunk.

Tudjuk, hogy ezelőtt kimondatott itt: szabadság a tanításban, szabadság a tanulásban. Nélkül a nérsékeltségek bűvésztől, óvón már kész igen régen a rendezési terv. Es szerencsések vagyunk, hogy ez nem sokban tér el a kormány által készített javaslatól, vagy talán, a mi valószínű, — a kormány törvéi dolgozók felhívatták a mi tervünket is.

Epen e hóban fog itt Debreczenben összeülni az egyházkerületi tanügyi gyűlés, mely főiskolánk jövőjéről van hivatva határozni.

A középtanoda — azt hisszük — könnyen fog alakulni. Hanem a többivel gyűl meg a bajunk.

A jogakadémia kérdésének eldöntése sem esékély feladat.

Egyházkerületünk erősen ragaszkodik ahhoz, hogy a jogakadémia fel ne kell tartani.

Tárvöl síncs és nem is lehet szándékunkban, hogy ez ellen szóljunk, azonban nem halogattuk el azon eszékletet, hogy ezt csak akkor eszéköljünk, ha oly módoktól gondoskodunk, a melyek nem emésztenek fel tíz tanári fizetést.

Másfelek meg nem birjuk. Ne felejtjük azután el azt sem, hogy főiskolánk, már alapításánál fogva is felekezeti, s mint ilyen, első sorban a hittanintézmények virágoztatására van hivatva.

Sok meggyőző ok beszél a jogakadémia fenntartása mellett, csak hogy vizsgáznunk kell, hogy valamikép — két szék közt a pad alatt ne maradjunk. Azaz, a jogakadémia, a hittani tanfolyam rovására állítsanak fel, hogy mindkettő csak nyomorogjon, hanem legyen mindkettő tanfolyam önálló, s a mai kor kiráulmának megfelelő. Rossz jogakadémiaival szem érünk semmit. Arra halogató sem akad.

De mindezen ügy elől a közel jövőben. Az egyházkerület e hóban gyűlést tart, s e gyűlés fog határozni — főiskolánk jövője felett.

E gyűlésre — mint tudjuk — a tanári választás is egyik tárgyal van kitűzve.

Veleményünk szerint, előbb az iskolát, a tanzsékeket kellene rendezni, s azután választani meg azokra a tanárokat.

A tanárválasztással nem kellene annyira sietni. Csiszérűbb volna a rendezett iskolákba állítani be a tanárt.

A bankügy.

A magyar leszámítóló és kereskedelmi bankról szóló tjavaslatot az országgyűlési baloldali kör vasárnap este tárgyalta, s azt általánosságban elfogadta. A bank fenállási tartamára, a nyilvántartás módjára, a magánosoknak adandó kölcsönök, s a részvények elirsztására történtek nyomosabb észrevételek. Párnap az 50 év helyett a 30 évi fenállást fogadta el. A választmányt pedig nem kívánja feljogosítani arra, hogy az államkölelési tárgyalásoknál részt vegyon.

Ez ügyben a képviselőház oszálvái tegnap délutól ülészeket.

A bankról szóló tjavaslat tárgyalva a pénzügyi bizottság által előterjesztett jelentés elismerni, hogy egy nagyobb tőkével alapított oly pénzintézet, mely tőkéit semmi irányban hosszabb időre le nem köve, kizárólag a kereskedelem és forgalom igényeinek kielégítésére irányozza működését, a legnagyobb előnyöket nyújthatja a hazai kereskedelemnek és iparnak; és ha jól szervezettik és helyesen

vezetteik ilyenmü nagy penzintézetnek közgazdasági jelentősége, főleg a mi kereskedelmi és hitelviszonyaik között telérismerkedés és a legnagyobb hordozóval fog birni. Ha egy pénzintézet szervezete — így folytatja a jelentés — biztosítani képes mindazon nagy előnyöket, melyeket nyújtani feladat, már enél fogva is figyelmet érdemel; ha pedig az által, hogy az intézet működési köréből kizárva az üzletek azon nemet, melyek a tőkét hosszú időre tekerésével járnak és lemondva minden nem teljesan biztos és közzézetet fizetlől: özszes erejét, bár kevésbé nyereséges, de teljesen biztos üzletekre fordítja és biztosítja azt, hogy a szilárd alapokra tekerés működésében kizárólag a kereskedelem és forgalom érdekeit mozdítja elő: kétszégelen, hogy megérdemli, miszerint az állam oly kedvezményekben s kiváltságokban részesítse, melyek az intézetet egyrészt céljainak előseben támogatják, hitelet erősítik, és jövedelmességét emelik, és így mintegy kárpótást nyújtanak neki azért, hogy különben nyereséges üzletek és vállalatok ki vannak zárva működésének köréből. Ezután részletezi a bizottság a tjavaslatot, s az országgyűlésnek vélt módosításokat. Ezeket ismertetőkké annak idején és már csak azon utjonnan felvett rendelkezések említjük föl, melyek szerint a tjavaslat a pénzügyi utálváltatva az állam által engedett azon kedvezményt, hogy a pénzügyintézet által kijelölt 60 évi fenállási tartam felváltatnak, csak addig elvontik, a míg az intézet penzintáráll pontosan beváltatnak, továbbá míg a haak mérlege a részvény tőkén vesztéséget nem mutat fel, és a míg ezen penzintári utálváltások mindenkor beváltása teljesen biztosítva van. A pénzügyi bizottság újabb szerkesztette a tjavaslatot, és 18. Sz. B. B. foglalta szögvegét.

Révész Imre Magyar prot. egyházi iskolafigyelmezője III. s IV-ik füzeté megjelent s beküldött szerkesztőségünkhez. Főbb cikkjei: „Az isteni immanencia követezete keresztényviléte” dr. Heiszler Józseftől, „Miert éresek a templomok s a káptalozók ebből?” „Az ugynevezett korallom és a lelkipásztorkodás” Zeigmond Sándortól, „Egyesüljenek-e a városi pártok és a debreczeni főiskolák?” Homolya Istvántól. „Egy ártó véleménye a magyar nemzet 1848. évi küzdelmének értékelől, s a küzdelmek eredménye a magyar prot. egyháza névé” Révész Imrétől, Szarus „Régi és új hitlől” az angol Atheneum. B. F. től. Ezekek kívül az érdekes füzetben változatos tárcza, könyvtármertelés és rövid tudalmi szemle van. Melégen ajánljuk az olvasók figyelmébe s folyóiratot.

Szarnecsnai János államtanácsost, ki városunkból távozott a fővárosba, vasárnap temették el. A temetésnél, mely főnyes ünneppelleggel folyt le, képviselő volt a főváros minden rangu kitűnősége, kik részvételjes kegyelettel egész a érig kísérték a magbaldogott holt tetemet.

Nem germanizációs szándékhól, hanem — amit utána jöruak — egyzűdten csak tárcdélből történt az, hogy Berg hoffer Lóránd debreczeni kereskedő, debreczeni kereskedőnek is küldött német szögvegét körlevéllet; nemzeti is kellett nyomtatnia külföldi öszekötésű folyóirat, s így csakis a véletlen okozta, hogy a városba küldendő magyar körlevelek közé német szögvegé is eszűstet be. E felvilágosítás ránk néve is magyargutató, s örméssel hozunk ezt nyílvánosságra. Egyuttal felkérjük az udonsági rovatunkba beküldeni szökott cikkeket iról, hogy a valósgos tényállással öszegyeztetve adják elő az eseményeket, hogy még a nemzeti érdekek megvédése körül buzgalom se nyerjon táplálást személyes tekintetek által. Elélenkező eljárás oly kellemetenségeket okozhat, mint a fent hlyrehozott cikkeket, melynek oly alakban megjelenése felett öszime sajnálatunkat fejezzük ki.

Debreczen a világlágitáson. Trocsányi Lejos helybeli szögmeister a bécsi világlágitásra egy szög szünet bandát küld fel. E cikk Bió. Ede kirakataiban megtekinthető.

Beküldött szerkesztőségünkhez: „Emlékesztő” melyet a székely vörösnak Török, Gálly és Horváth sárhajta 15-öt mondott márcz. 10-én 1873. Kerekes Sándor. A beszéd, mely kulámban rimélléki jambus sorokból van öszeszerkesztve, sok költőséget tüntet föl, s élénk színekkel eszteti azt a kort, melyben élhültünk legjobbjaink. A mű technikaija némely helyen ugyan sokat szenvedett; de az öszime, mesterségtelen hang sok helyen igen megkapólag hat a szöve. Ára 20 kr.; az öszime jövedelem miniatér vértanuk szögbrára van felajánlv.

A mentéleg ügyében a miniszter sárgós nyilatkozatra szögittotta fel a városi hatóságot, hogy 24 óra alatt feleljen. E végül Kovács Lajos polgármester a mult éjjel a fővárosba utazott, hogy a kormányval a tárgyan személyesen értekezzeik.

Arvagy. Az új belügyér leiratot intézett a városi hatósághoz, melyben arra kérte fel, hogy a város által segézett árvek közül jelölje ki azokat, a kik zerti foglalkozásokra alkalmasak, s a városban kérészetett tanulni hajlandók. Hatóságunk e célból 45 ft és 12 leány árát jelölt ki.

Bartakovics Béla egy érsek, mint a Pestü Naplóból olvassuk, tegnap városunkba érkekezett.

A ref. egyháztanácsok gazdasági szögbizottsága holnap, ápril 2-ikán délután három órákor a szökott helyen gyűlést tart, melyre figyelmeltetjük az illútozót.

Hazánk piócái naponként szaporodnak, mint a legyek a tavasz közeletével. Ilyenek eszopt fel újabbban Fromm Antal úgy nök a fővárosban, ki elég szemérmelen volt árjegyzéket német nyelvben mellékelni a magyar „Kertészgazda” című laphoz. Ez uton juttat az a mi közünkbe is. Es az a szerencsétlen ember nem szégyenl a magyarokon elősködni. Lelekdenésg kell ehéz. Anynyit Magyarországon a magyar polgárkö megkövetelhetnek, hogy saját nyelvén értekezzenek vele azok, a kik kenyerét eszik. Vagy

A ref. egyháztanácsok gazdasági szögbizottsága holnap, ápril 2-ikán délután három órákor a szökott helyen gyűlést tart, melyre figyelmeltetjük az illútozót.

Hazánk piócái naponként szaporodnak, mint a legyek a tavasz közeletével. Ilyenek eszopt fel újabbban Fromm Antal úgy nök a fővárosban, ki elég szemérmelen volt árjegyzéket német nyelvben mellékelni a magyar „Kertészgazda” című laphoz. Ez uton juttat az a mi közünkbe is. Es az a szerencsétlen ember nem szégyenl a magyarokon elősködni. Lelekdenésg kell ehéz. Anynyit Magyarországon a magyar polgárkö megkövetelhetnek, hogy saját nyelvén értekezzenek vele azok, a kik kenyerét eszik. Vagy

Az lehetne mondani, hogy két ellenkező eszűmet képviseltek, s ezért közlebből tekintsük meg.

A hólyg elragadó mosolya nem volt képes eltakarni a főri dölly jelegét, mely kátszójét jellemelte. Nagy sötét szeméből előtűnő költ mind azon lenzés, mely lelkét előtűnt.

Es arczkép vonásából olvasható volt, hogy ő, valamint az egész francia főnemesség a népet, mint nem ugyanazon emberfajhoz tartozót tekintette, s ha volt is szíve, ebben semmi sem volt a polgáriak iránti részvét érzélenéből.

E szögletre büszke nő, ki életében öseit az öszime idejéig felvitte, a nem nemesekek csak felszabadított rabszögakúl nézte.

A nő szög volt; de a lélek, mely a ki-fejezést adó, sokkal inkább telve volt göggyel és öszime, mint hogy szög és gyöngyök eszölmekek ébresszetelhet volna.

A fiatal ember pillanatra megállott két arczkép előtt, melyek közül az egyik egy-

és részvétet fejezett ki, hogy Eliás szeméit lealtította és rebegő:

— Bizni akarok benned; ha azonban avtáim istene itéli volna el, hogy vért lássam folyni, akkor...

— Hiszen csak egy gyűlött keresztényen, — vágott közbe Jeromos. — Nem látod isten úját abban, hogy magad is kész vagy egy keresztény szívért elodot, vért, vagyont áldozni? Még többet mondd, és leányt eszoretet. —

Jeromos e szavakkal hirtelen elhagyá a szögöt és bement a belsőbe, melynek ajtaját elzárt.

Eliás Jeromos nyilatkozata által előzette Jeromást a lépcsőn.

Szegény Eliás, ily ifjú és ennyire megpróbálva. Tíznyolcz évvel keresztül ment a szenvedések egész sorozatán, melyek megvetést, igaztalaniságot, gyűlöletet és szerelmet szűtek.

Mig Eliás az utcákon keresztül hazra felé szögott, mintha reménylödette, hogy öpmagától is elfuthat, — Jeromos pillanatyú várakozás után újra a terembe lépett, melyet árszeker talált.

A fiatal ember pillanatra megállott két arczkép előtt, melyek közül az egyik egy-

ha ez nem tessék, mezejnek oda, a hol nem bántja fölök a magyar nyelv.

Városunkban a himlőbetegség következtében igen sokan halnak, a halálzasi esetek huzadrasze himlő miatt történik.

Találattal a piacon egy értékes szivarzipka. Tulajdonosa átvetheti Jenei István alkispántól.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank pénztárforgalmi kimutatása a 1873-ik évi márc. hóról. Bevétel: pénztárvány tobr. 28. 12.793.55; kifizetett váltók 158.794. kifizetett előlegek 13.015, kamatok 6445.45; betétek 35.237.14; érczépén eladás 24.181; értékpapir eladás 857.43; jutalék 81.36; sorsjegy részlet befizetés 837.50; szövetkező előlegek 1400; pénztári jegy 9000, folyó számla 34.788.60; alapítási költség 40; előleg bélyeg 36.60; nyomatványok 3.30; összesen 330.231.34. Kiadás: tiszti szolgáló fizetés 827.17; lezártított váltók 180.437.51; lezártított előlegek 17.060, kamat 1357.59; betétek visszafizetése 56.564.40; érczépén vásárlás 1210.39; értékpapir vásárlás 5882.41; szelvény vásárlás 426.62; sorsjegy részlet eladás költség 7, szövetkező előleg 80, idegen pénztári jegy beváltás 4000; folyó számla 43.585.03; üzleti költség 276.91; előleg bélyeg 36.90; 1869-70-iki osztalék 8, 1871. osztalék 9, választmány hasznosítása 2906.42; jutalék adakozás 25; pénztárvány apríl 1-ve 12.941.29; összesen 330.231.34.

A felöltött énekes minden városi hatóságok által, idegenek részére 43 tartózkodási jegy adatik ki. A tartózkodási jegy nélküliek bizonyára többet vannak.

A tegnapi két térségi felől mindig úgy remélnék, hogy a hibakerti házúgy a padlón volt, valami véletlen felgyulladásból eredt. A poronyfű csak akkor kezdtek el a hamogósni, mikor már a ház majdnem teljesen fel volt égve. A péterfalú ház szándékos gyújtásból eredt. A felgyújtott ház Nagy Sándor volt a csak szomszédja. Nehéz János oberrendező közölte, hogy a lángok hamarosan nem lett a ház. A gyújtókat a lapgyújtóknak tart rendőrségünk.

Füti háló. Ezzel elvetemdedt fü öreg anyját tegnap kegyetlenül megkínozta, a szűz után összetapta, úgy, hogy a szegény nő most már nem tud felkelni. A hátán roz

fü, a vad tette miatt két heti súlyos fogságra ítéltett.

Amu honvéd, kiről tegnap írunk, hogy a város ita magát, midőn gyakorlatra hívták, mint illetékes helyről értesítettek, — már régen elvetemdedt, korhely volt, a hogy most halt meg midőn gyakorlatra hívták, az csak történetes volt.

A főiskolai tüzet előzőleg képzendő jelölőjára szerkesztésünknél adakoztak utjobban: A dler Ad-ine urberg 2 ft. V. s. ár helyi Sándor asszony 1 ft. Körner Vilma k. a. 2 ft. Eddigi összesen 42 ft. 50 kr. e. e. négy régi ezüst huszas, hat régi ezüst tízes s két tallér. További adományokat köszönettel fogadunk, s a lapban nyugtatunk.

Közegészségügyi (orvosi) jelentés. 1873. febr. hóról. Egéségi állapot, leginkább jobos bántalmaktól volt megáldva, melyek különösen a légző szerveket érdekelik a gyakorlatban halálosan végződtek. — a hólyagos himlő, mely a mult hó vége felé terjedt, e hóban érte el tetőpontját a nagy lett benne a halálos; a hó vége felé azonban hirtelen az ily betegségek elcsúsztak. A közkezdési betegforgalom következő volt: április febr. hóra fi nem 25, nő nem 17, = 42. Levelezési febr. hóban fi nem 50, nő nem 25, = 75 = 117. elbocsátott febr. hóban fi nem 49, nő nem 21, = 70 meghalt febr. hóban fi nem 7, nő nem 2, = 9 = 79. maradt márc. hóra fi nem 19, nő nem 19, = 38. Halálosok. Meghalt az egész városban, nem számítva a katolikusok, fi nem 100, nő nem 91 = 191. halva született ezek között 8, hólyagos himlőben 40, Népesség. Születés — nem számítva az új, új születéseket — fi 81, nő 73 = 154. Házasságokra lépett 59 pár. Erőszakos halál volt 1. Öngyilkosság megkezes által 1 fordult elő.

Megszokott tolvaj. Dorvatek József eszterházi, parókiái illetőségű órásszeged tegnapi délután gazdája Fülki József Wertheim-pénztártól feltrétebbi a benne lévő 112 ft. 56 krnyi pénzkészletet, a pénztár kulcsát a bizonyítványait magához vette, szűz megzokott. Kapitányi hivatalunk szonnal intézkedéseket tett a szökevény üldözése s elfogására.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Márc. 30. —
Elnök: Bittó István.

A főrendiház részéről jelenté Prónay Deszö b. hogy a bélyeg és illetékekről, a Dunagőshajózási társulatról, a loátségtel fedezéséről, a zalaszi jószág megvételéről s a Ferencsatornáról szóló javaslatok a főrendiházban elfogadtattak. Szentesítés alá fognak terjesztetni.

A legközelebb elfogadott javaslatok új ből a végleg elfogadtattak.
Széll K. a p. ügyi és vasúti bizottság jelentését nyújtja be.

Következik a tiszavidéki vasúttársasággal kötött szerződésről szóló javaslat.
Nagy György kérdi a p. ú. minisztert, miképen engedtetett meg a társaságnak, hogy a kormányzat átadott részvényei bélyegmentesek legyenek.

Tisz L. miniszter erre megnyugtatólag válaszol: mire a ház elfogadja a javaslatot.
Az ülés erre véget ér.

A képviselőház tegnapi gyűlésén bizottság küldött ki, a mely a házat Gizella főhercegnő esküvőjén képviselve; a bizottságban van a baloldali Ugron Gábor és Nagy György. — Több apró tárgy után interpelláltak: Lázár a marosvásárhelyi börtönök hiánya miatt; Majoros a nemzeti színház ügyében. Hejli megjutítja a spanyol köztársaság érdekében beadott interpellációját, s az ülés véget ér.

Délutáni posta.
— Orsz. h. a nemzeti színház inténdánsának felmentését ma közli a hiv. lap. — A magyar bankra vonatkozólag a közp. biz. elfogadta, hogy a bank hivatalos nyelve magyar legyen.

— Horvátország több helyén a marhavész miatt a baromvadászok betiltattak. — Szatmár a fekete himlő s a sárslázus gyanójával ellátott helyőrségekkel megerősítve, a Tiszaháton helyőrségi hímség, Erzsébetváros, Munkácsra a kolera ismét dúlnak.

KÖZGAZDASÁG.

Kertészlet.
(Folytatás.)

A bevétel volt 240 ft — kiadás a katasztrál 117 ft 60 kr. tehát 400 ft 80 szőlő föld ad 122 ft 60 kr. tiszta hasznos.

Melyik földművelő, az mely eszel mérkedhetik, pedig a költségek elég hűvös, sőt magasan tettelek, míg a jövedelmek apróköcsögek nem is számítottak, sőt a felezésített termékek ára is elég alacsonyan vételek fel.

A szőlőművelésnél tett tapasztalataim a fentebbiek után vonatkozik, a. az örök szőlőkre, melyet ha a pusztá földre rakunk, akkor csak is úgynevezett árva porhajast, vagy veres vesszőt használhatunk egyforma sikerrel; sőt a veres vessző ha a levesság után szonnal elerakatik, biztonságban szokott fakadni, mint némelyik hangy elbántásban részessit porhajast.

A szőlőkertek egymáshoz való távolaságát megadja, vagy 18 hüvelyk fogadtatott el, mint a mely téren a szükséges karék mellett a kapa is kényelmesen elhordozható. A sorkak távolsága rendszeren 3 lő.

Az öröksegek szinten 12—18 hüvelyk mélységű és 8 hüvelyk hosszú lyukak ástnak, s a lyukakat mindenképp végibe csak egy-egy porhajast tesznek helyesen. A közönséges gyakorlat szerint pártjával tessék — szerintem — hibásan.

Hibásan azért, mert a két porhajast egy másod másod fejlődhetik, a gyökerezesben egymáskak akadályra van; de a magán álló porhajásoknak mind letétele, mind kezelése könnyebb, biztonságos és a időkkel jobban formálhatók.

A porhajások lerakásánál is ugyanezen gond és szelid eljárás mulhatatlan kellék, a mit a gyümölcsök ültetésénél előadtam; sőt itt a gyökertek képző borsok letétele folytán a kíméletlen elbántás még károsabb, mert ha néha sikerül is újgyökzomet hajtania, a nyár végén az nem bír megerősödni s azután elcsúsztatva megsemmisül. Itt is tehát feladatossá gyanos földdel kell a vesszőket nem földni, hanem kézzel vagy lábbal a házított földdel együtt leosztani. Itt elbántás mellett rakott vesszőim mind megfakadtak és korán

das hajléat hostak. Míg a napfényesítés által letömlősekből alig lett néhány elaképesed.

A szőlősorokban felmerülő hiányzó k. kéz pótlására pedig — tudja minden szőlőgazda — legjobb és legbiztosabb az anyáról való örökítés. Hason ezt a nálunk divó szokás szerint, elég hamar kezdik, a menyiben a sorka lezuhott legvesszőt, midőn letették, mintha árva vessző volna, tövön lement, csak annyiban különbözik, hogy ez sebb hajléat hoz, de természet nem hozhat. Ez eljárás könnyelmű tékozlás.

En anyavesszőket örökseggül letétre természet hagytam, és hagyom, e már az első nyáron ép oly természet ad, mint a porhajast adnak; másik tavaszon, a körülmények szerint ismét természet hagyom. (Folyt. köv.)

Debrecezen ápril 1. Ma úgy, mint tegnap, terménypiacunk délközéskor ünnepelt. A behozatal minden fajból képrészre volt, ára következően alakult: Képrész szilva buza 12—13 ft. könnyebb tiszta buza 10.50—11.80, képez. 8.80—10.20, rozs 7.80 8.20, árp. 4.30—60, zab 2.80—3 ft. tengeri 80—620, köles 5.00—80 kr. zsk kolompári ft. 40—60 kr.

Feloldó szerkesztő és kiadótulajdonos: **OLAH KÁROLY.**
Főmunkatárs: **SZATHARI KÁROLY.**

Több gőzeplőgép, legújabb szerkesztő „Barkov” amerikai készülő és arató gépek és egy jól rendezett gépezeti műhely, mely a városban állad. Ezekkel gépekkel való cséplést és gazdálkodás gépek felújításával.

Nánágy Sámuel, gépész a telekérti vezetőgép mellett 230 ft. 184 2—3

1873. V

Előfizetőknek: Helyben: Egy évre 10 ft. — Felkülsőre: Egy évre 12 ft. — Előfizetési pénzt Főpíacz. Vez. szerkesztőségbe. — Előfizet. Teleki R. desében a szerk. a postán.

Az a min. — Mi magy. az oly embereké gítani akarnak be Gróf And. — hazafüti érde boldogításra hajlé szög kormányelnök.

E hajlamána legézőző, me hydratés a közt. E csodaszörnyöl a nemzet, midőn volt. De Bécs így kellett lenni!

Andrássy a gyát vette vedelm. érzellemmel szemb gacziórl, hogy e intézmény. n. ak is péld. gálni.

Hat év óta a tézmény. És ime. nak sem jött ked. vegye a mi deleg. Nem is arra. Hiszen ennek. jogosulatlan alap. nyiben két állam. bizása nélkül az. delkezik; az alko. korlátoltabb fogad. És így, ha már. rágódik a tartás. yára, nem nő. néhány évig m. jük is.

Ha a deleg. futnak szemek. pontot is, melyen. ragyogna.

Eleintén az id. tartá a delegáció. nált egyebet. midőn ez a post. mélyebbre alataz.

A közs. nem. felmutatták száml. delegáció fizetés.

Nem volt m. sem, melyen a kö. emelte volna köv. És hogy val. tessék befolyásol. sakkal a közös m. búlesen r. jve tá. mindaddig, míg. rodalom atyú. és. aztán az indokol. talmas érvek, hogy. odázhatlan szüksé. deke. s a nap.

Már eddigelő. hírek, hogy a kö. telekkel áll elő. ben” erősíteni kel. valamiképp a magy. igéri a közös had. hadsereg magyar.

E kétségű. tesen nem ámulda. hiszen jól tudjuk. seregben minden. a mit magyarul.

H I R D E T É S E K.

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek tudomásuladni, hogy **a nagyerdei fürdőt** étermet és egyéb helyiségeit újonnan berendezvén a fürdői szalonát a nyári időnyre mai napon megnyitottam. Parkoltam, hogy az ismert szép, tágas és világos fürdőszobákban, a legnagyobb tisztaság, kényelem és rend uralkodék, és hogy minden a n. érd. közönségnek a legszivélyesebb készséggel szolgáltatassék ki; ugyszintén a legziletesebb és legválogatottabb ételek és a legfrissebb italok mérsékelt ár mellett kiszolgáltatásáról is gondoskodva van.

Társas Kocsi minden órában 10 krnyi díj mellett közlekednek, állomási hely a piaci dohányfőtörszénéél a czukráz mellett.

A nagy érd. közönség kegyes pártfogását kérvén, maradtam tisztelettel.

Debrecezen, ápril 1. 1873.

A haszonbérlet.

egy porcellán kád	50 kr.	szappan	5 kr.
egy fakád	35 ..	zuhany	30 ..
egy gőzfürdő	60 ..	bérlési gőzfürdő	50 ..
egy lepedő	10 ..	bérlési zuhany	25 ..
egy türtülkőző	5 ..		

Gőzfürdő napok urak részére vasárnap, kedd, csütörtök és szombat. — Nők részére péntek.

Eladó szántó föld.

A Kisebesen Csizsár Ferenc és Szabó Antal 16 szomszédosokban négy nyilas, körül földököt igen jó minőségű szántó föld eladó. Értekezhetni telek Csegléd-naputeván, 2496-k sz. a lakó tulajdonos-sal Balla Sándorral.

907 1—3

Galyfa árverés.

A paczi 1873 ik évi vágástéren folyó ápril. hó 3—4 ik napján azaz csütörtökön és pénteken d. e. 9 órakor mintegy 300 öl galyfa nyilvános árverésen el fog adatik, melyre a venni szándékosok a helyszínen meg kell lenniük megvárniuk.

Kelt Debrecezen, 1873. apr. 1.

Csáky Gergely, tanácsnok.

213 1—

Gyökeres és Sima Passa tüti. Gyökeres és Sima Kádárka (fekete szőlő) vessző van eladó. N.-Csapó-utca 330 sz.

202. 1—

Papp Sándornál.

Kiadó lak.
A piacozon Swetice-Maryné asszony házából az emeleten 5 szoba, hozzá tartozandó és kiváló kelékekkel f. évi Pán-kösdől fogva bérebe adandó. Értekezhetni Gusztáv Róberttel Várud utcán. 209. 1—2

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közziré tetteik, miszerint a néhai Halasi Bálint és neje Csáky Maria hagyatékához tartozó, a debreczeni 2488. számú telekjegyzékben bejegyzett 12.000 afra becslésű 1873 sz. n. szőlők, 6 hold 600 négyzetöl kúlsó földvel folyó 1873-ik dik évi ápril hó 28-ik napján délutáni 3 órakor, a telekhatárral helyiségekben kiadott Dorvaz József törvényszéki jegyző által tartandó árverésen el fog adatik.

Az árverési feltételek a következők:
1. Kiküldött ár a becserék, melynek 10%, a vagy is 1200 att. az árverési szándékosok által a kiküldött árverő kezébe bánt pénzül letendő.
2. Az ingatlan az árverési szándékosok által a kiküldött árverő kezébe bánt pénzül letendő.
3. A vevő az ingatlan becsáról el nem eladatik.
4. A leltéssel 3 hónap, a második a leltéssel 6 hónap, a harmadik a leltéssel 8 hónap alatt az árverés napjától fogva járó 6% kamattal felírt telekkönyvi hatóságnál lefektendő; a bántpénz az utolsó részlete tudatik.
5. Vevő viseli az átrási kincstári díjat és a vett ingatlan után a leltéssel fogva eső mindennemű adó, s egyéb terhet.
6. Ha vevő az árverési feltételeknek eleget nem tette, a vett ingatlan bármely árverés felkötésére a p. t. r. 469. §. értelmében vevő kára és veszélyére utában kitűzendő csak egyszeri árverésen becsárón alól is el fog adatik.
Egyszerűen azok, a kik az eladandó ingatlanra tulajdoni vagy más igény érvényesíthetnek, felhívattak, hogy igényeiket ekkor a hirdetésny közzetételnek utolsó napjától számított 15 nap alatt — feltit: telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be.
Kelt Debrecezenben, 1873. márc. hó 14-dik napján.

Zachariás Alajos jegyző.

176 2—3

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó ezennel köz. hirdeti: hogy a debreczeni kir. járásbírósg 1800/1872 sz. végzése átal Kallós Rozsina ellen, Biedemann E. részére 890 ft. 54 kr. követelés végett elrendelt költégetes végrehajtás folytán bíróság legott, s 723 ftra becsült ékszerekből álló ingóságok nyilvános árverés után eladandók, minék a kir. járásbírósg helyiségeiben letendő eszkozésre határidőt 1873-ik évi ápril 10-ik napjának délutáni 3 órája kitűzött, melyhez a vevőszándékosok ezennel oly megjelölés-sel megvárniuk: hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, srükség esetében becsárón alól is eladatik fognak.

Kelt Debrecezenben 1873. márc. 25.

Bányai Vince, kiküldött bírósági végrehajtó.

198 2—3

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közziré tetteik, miszerint a néhai Csáky Arnold részére ör. Tóth Imréné Öri Zauszánától

Kiadó lakok.

Kádasutca legelejen az 1831-dik sz. háznál egy 6 szoba, konyha, kamara, pincze és faszínből álló lakhely. — továbbá kispéterián a 756-dik számú egész udvartelek 5 szoba, konyha, kamara istálló és sok pinczéből álló lakhelyvel pünkösdtől fogva kiadó. Mindkét bérlert iránt értekezni lehet Teleky-utcán a 2175-ik sz. a lakó tulajdonossal.

168 3—3

Arlejtés építkezésre.

A magyar kir. földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium által felállított borszási tanácsot építleteknek felépítésére árlejtés tartatik Tarczalon 1873. évi ápril 19-én a. e. 10 órakor a városánál.

Vállalati összeg 34.710 ft, minék 5 száz. töltja a szobeli arlejtésnél a. bántpénz előle letendő oly formán, hogy a vállalatot elnyerő vállalkozó az árlejtés bevezetésétől 10% -ra kiegészíteti tartozék.

A törvények, költségvetések és föltételek, máfól fogva megtekinthetők Tarczalon a. m. kir. borszási tanácsot igazgatóságánál.

Zárt ajánlatok 10% bántpénzzel vagy annak érczégi értékpapirokkal folszerelve s nevezett igazgatóságához küldve ápril 19. déli 12 óráig el fogadtattak.

Tarczal, 1873. márc. 25.

Az igazgatóság.

201 2—3

Eladó ház.

Cseglédutca elején a Fried házzal átellenben 2156. sz. alatti emeletes ház szabad kézből eladó; értekezhetni Baty-tványintozán 2157-dik szám alatt lakó He gyi Mihály megbízottal.

164 3—3

Hirdetés.

Telekiintozán a 2174-ik számú ház, mely tartalmaz 13 lakszobát, 3 konyhát 5 kamarát és 4 tágas pinczét, s tágas udvart 15 hold tanya épületes külső földvel vagy a nélkül szabad kézből eladó. Értekezhetni a bentlakó tulajdonos

186 2—6

Hirdetés.

A szegedi lezártoló és takarékn. intézet részvényesei ezennel felszólíttatnak, hogy részvényeik után eső II-dik részletet 10 frtot, ápril hó 1-től 10-ig, a III-dik részletet 10 frt pedig ápril hó 25-től 30-áig az „Alföldi takarékn. pénztár”-nál Debrecezenben befizethetik.

202 1—

Arverési hirdetés.

100 aft töké és járuléki erejű lefoglalt ingatlan n. m. a debreczeni 1161-dik számú telekjegyzékben bejegyzett hom k utczán 2947. számú házaz teleknek alpe est illenő s 700 aftra becsült fele része folyó 1873-dik évi ápril hó 29-dik, szűzesség esetére mája hó 29-dik napján délutáni 3 órakor a telekhatárral helyiségekben bánti végrehajtó V. t. s. y. Mihály által megtartandó árverésen el fog adatik.

Az árverési feltételek a következők:
1. Kiküldött ár a becserék, melynek 10% a, vagy is 750 aft. az árverési szándékosok által a kiküldött árverő kezébe bánt pénzül letendő.
2. Az ingatlan az árverési szándékosok által a kiküldött árverő kezébe bánt pénzül letendő.
3. A vevő az ingatlan becsáról el nem eladatik.
4. A leltéssel 3 hónap, a második a leltéssel 6 hónap, a harmadik a leltéssel 8 hónap alatt az árverés napjától fogva járó 6% kamattal felírt telekkönyvi hatóságnál lefektendő; a bántpénz az utolsó részlete tudatik.
5. Vevő viseli az átrási kincstári díjat és a vett ingatlan után a leltéssel fogva eső mindennemű adó, s egyéb terhet.
6. Ha vevő az árverési feltételeknek eleget nem tette, a vett ingatlan bármely árverés felkötésére a p. t. r. 469. §. értelmében vevő kára és veszélyére utában kitűzendő csak egyszeri árverésen becsárón alól is el fog adatik.
Egyszerűen azok, a kik az eladandó ingatlanra tulajdoni vagy más igény érvényesíthetnek, felhívattak, hogy igényeiket ekkor a hirdetésny közzetételnek utolsó napjától számított 15 nap alatt — feltit: telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be.
Kelt Debrecezenben, 1873-ik é márc. hó 14. napján.

Zachariás Alajos jegyző.

174 2—3

Eladó ház és kiadó bolt.

Piac-ködasutczán a Tornay-vendég-ője végiben levő 1897. számú ház s két száraz malom hozzá tartozó házutáni földvel együtt igen kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

A város háza alatt levő 6-dik számú bolt a dohányárudla mellett 6 és fél évre kiadó.

Értekezhetni felölök Antalfy Lajos dohányárudlájában.

151 4—

Arverési hirdetés.

Az ispotálytemplom melletti rakodóban készletben lévő **Tölgylaruk** n. m. szőlőkörök, tölgyladestók, négyzetgák, lépcsők, itató vályuk és hasonló haszonfegyverek, valamint száraz tűzifa jutányárón megrendelhetők tulajdonos

Berger Henriknél, Sácshenyutca 1771 sz. a.

148 6—6

TÁJ SZÜLETÉS

Regény
Irisa Schwarz
Elt.
A vele szembe és gyűlöletes vonásai vel és szelcs szájú szavak jöhettek ki, vonsában oly sok hogy egy folytonosan késs lélek kölcsönöz időben érdekes és du. Ez arczon olv. sok keserves fájdalom a természetnél is rom. hogy azokból lángok. Nyitott inge, s nyakimok magasan tartást adtak. Ugyan pillanában késs letv. ottl annak, kinek v. tag, összerontott ökl. lenni, hogy halálos ok. lenni, hogy a sórtott v. vagy és egető bosszú